

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

23800

153

84 092

U-859

2011

192

ՄՕԼԻԵՐԻ
ԿԵԱՆՔԸ

2003

Ն 4.092

Մ-864

Տպագրութիւն «ԱՐՆԻ»

1928 Վ. ՊՈԼԻՍ

84.092

Կ-869

ՔԱՅԵՆԱՀԱՐ «ՆՈՐ ԱՅԳ» ԹԻԻ 3

ՈՎ ԷՐ ՄՕԼԻԷՌ

ԻՐ ԾՆՆԴԵԱՆ 300 ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

15 ԹՈՒՆՈՒՄ 1622 — 15 ԹՈՒՆՈՒՄ 1922

Գրեց՝ Վ. ԳԱԼԲԱՌՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ
1922

Տպագր. Ծ. ՍՈՆՃԱՍԳՃԵԱՆ
Քէշիտ ԷՓ. Խան, Պապը-Ալի ձառնէսի

MOLIÈRE

Աշխարհառեւի կատակերգակ-բանաստեղծ

Ժ. - Պ. ԲՕԳԸԼԷՆ

Մականուանակ

Մ Օ Լ Ի Է Ռ

62383 ա.հ

1016-Դ.Գ.

ՌՎ ԷՐ ՄՕԼԻԷՐ

Իր ճննդեան երեւոյթիւրամեակին առթիւ

15 Յունուար 1622—15 Յունուար 1922

ՄՕԼԻԷՐ անունով աշխարհահռչակ ժան-
Պաթիսթ ԲՕԳԸԼԷՆ, բոլոր ժամանակներու եւ ա-
մէն երկիրներու ամենէն կատարուն կատակեր-
գակ բանաստեղծն է, որ ունեցած է նաեւ բա-
րոյական ամենաբարձր ձեռնհասութիւն: Ծնաւ
1622 Յունուար 15 ին Բարիզ, Սէն-Թ'Օնօրէ փո-
ղոցը եւ մեռաւ 1673 Փետրուար 17 ին, նոյնպէս
Բարիզ: Ռիշըլիէօ փողոցը: Հօրը անունն էր Բո-
գրէն, իսկ մօրը՝ Մառի Գոլէսէ: Հայրն ու մեծ-
հայրը թագաւորին օթօցարար սենեկապաններն

էին եւ զինքն ալ կը պատրաստէին միեւնոյն պաշտօնը կատարելու, սակայն թատրոնի եւ գր-
րագիտութեան համար իր ունեցած հակումը տեսնելով՝ իր ծնողքը որոշեցին որ ան շարունակէ իր ուսումը։ Արդէն իր մեծ-հայրը կ'օ-
ժանդակէր անոր այդ հակումը զարգացնելու, զինքը յաճախ տանելով Պուրկօնի Ղուքսերուն ապարանքին մէջ տրուած ներկայացումներուն։ Այսպէս, 14 տարեկանին, ան դրուեցաւ Բարիզի Գը-
լէրմօն զօլէժը, ուր իրեն դասակից ունեցաւ Գօնթի իշխանը, Պէռնիէ, Հէնօր, Շաբէլ եւ մաս-
նակցեցաւ փիլիսոփայութեան դասերուն զոր այս վերջինը կ'առնէր իր ուսուցիչն՝ նշանաւոր Կասէնտիէն։ Իր ուսումն աւարտելէ ետք՝ ատեն մը իր հօրը պաշտօնը վարեց Լուի ԺԳ.ի Նառ-
պօն ուղեւորութեանը միջոցին։ Վերադարձին զինքը Օռլէան շրջեցին, որպէս զի իրաւագի-
տութիւն ուսանի։ 1645 ին փաստաբանութեան վկայականն ստացաւ։ Սակայն հակառակ իր այդ նոր արուեստին, ան փաստաբանական կաճառէն աւելի եռանդով կը հետեւէր Սքարամուշի ներ-
կայացումներուն, որ իտալացի կատակերգակ դերասան մըն էր։

Այն ատենները, խումբ մը երիտասարդներ ընկերութիւն մը կազմեր էին եւ ժամանցի ու զբօսներու համար կատակերգութիւններ կը խա-

ղային։ Մօլիէռ ալ մտաւ այդ ընկերութեան մէջ, որ քիչ ետքը ճշմարիտ թատերախումբի մը վե-
րածուեցաւ։ Այդ ատեն էր որ Բօգըլէն Մօլիէռ անունը առաւ, որ մեռած եւ մոռցուած միջակ աստիճանէ հեղինակի մը անունն էր։ Անդիմադ-
րելի, տիրական կոչում մը կը զգար իր մէջը թատրոնի համար։ Երբ իր խումբին պետ ան ունեւեցաւ, 1645 ին վերջերը, Բարիզէն մեկնե-
ցաւ եւ իր խումբին հետ գաւառները շրջեցաւ, փորձելով հեղինակել եւ առ այս ունեցած է շատ մը նախագիծեր որոնց անունները մեզ հասցու-
ցած է աւանդութիւնը։ Ատոնք են. Վարժապետը, Պապուշեհի նախաւճիւր, Սիրահար Տօբօրը, Երեմ
մեցակից Տօբօրները, Թոյուն Բժիշկը եւ ուրիշներ, որոնցմէ յետոյ յառաջ բերաւ լաւագոյն տեսա-
րաններ։ Իր կեանքին այս արկածախնդրաշան ժամանակամիջոցը նուազ ծանօթ է. իր հետքը նախ կը գտնենք Պօռտօ, Ալիսնօն, Բէզէնա եւ Լիօն քաղաքներուն մէջ։ Լիօնի մէջ, իր խումբը մեծցաւ եւ այս քաղաքին մէջ է որ առաջին ան-
գամ 1653ին ներկայացուց իր հեղինակութիւնն եղող առաջին կատակերգութիւնը, Ապուշը, ու-
տանաւոր եւ 5 արարով, որ տպագրուեցաւ։ Յա-
ջորդ տարին, Պէզիէռ գնաց, ուր Գօնթի իշխա-
նը, իր երբեմնի դասակիցը, զինքը կանչած էր։ 1656ին Պէզիէռի մէջ ներկայացուեցաւ, նոյնպէս

5 արարով եւ ոտանաւոր Սիրահարական Դժկամակութիւնը: Լանկրտօքէն դարձեալ Ավինեօն գնաց Մօլիէր եւ այնտեղ ծանօթացաւ Մինեառ նկարիչին հետ: Ավինեօնէն գնաց Կոլմօպլը: 1658ին՝ Ռուան էր եւ նոյն տարուան Հոկտեմբեր 24ին, Բարիզի մէջ թագաւորին ներկայութեան ներկայացուց Նիկոմիդիա եղբերգութիւնը եւ իր յօրինած զաւեշաներէն երկուքը: Թագաւորը ախորժեցաւ այս զրօսանքէն եւ քաջալերեց կատակերգակները, որոնք Լուվրի պալատին մօտ Բըթի-Պուրպօն ապարանքը, եւ յետոյ 1660ին, Բալէ-Ռուայեալ պալատը հաստատուեցան:

Մօլիէրի տաղանդը կը զարգանար. 1659ին երեւցաւ Պաճուճագարդ Ծաղրեղիները (Les Précieuses ridicules) անունով հրապուրիչ կատակերգութիւնը, ուր վերջապէս կը տիրանար բարբեր եւ նկարագիրներ պատկերացնող ճշմարիտ կատակերգութեան: Այնուհետեւ Մօլիէր այլեւս իտալական կատակերգութեան կնճռոտութիւնները միմիայն մէկ քանի խաղաղեցնելու մէջ կը գործածէ, զոհելով այդ վերջաւորութիւնները, մինչ հոգեւին կը նուիրուի ճշգրտօրէն պատկերացնելու իրեն ժամանակակից եւ ամէն ժամանակներու պատկանող մարդիկը:

Մօլիէր, հանճարին միացնելով նաեւ արտադրութեան բեղմնաւորութիւնը, կարճ ժամանա-

կամիջոցներու մէջ յաջորդաբար հեղինակեց. 1660ին՝ Սկանարէ, 1 արար. 1661ին՝ Տօն Կարսի տը Նախտ կամ Նախանձոս Իշխանը, 5 արար հերոսային կատակերգութիւն մը. 1661ին՝ Անուշիւնեալ Դպրոցը (L'École des maris) 3 արար, հետեւողութեամբ Բրիտոնէ 150 տարի առաջ ապրող Կարդագինէցի Թէռանս լատին կատակերգակ բանաստեղծին. դարձեալ 1661ին՝ Զանճացնողները (Les Fâcheux), 3 արարնոց պարանցիկ - կատակերգութիւնը: 1662 ին՝ Կիներու Դպրոցը (L'École des femmes), 5 արար, իսկ 1663 ին՝ Կիներու դպրոցին քննադատութիւնը (La Critique de l'École des femmes), 1 արար, որուն մէջ հիանալիօրէն կը նկարէ կատակերգութեան ճշմարիտ տեսականը: Դարձեալ 1663 ին կը գրէ Վերսայի Յանկարծեղը (L'Impromptu de Versailles), 1 արար, անմեղ եւ հանճարեղ վրիժառութիւն մը իրեն դէմ ուղղուած հազարաւոր ապուշ յարձակումներու դէմ: 1664 ին հեղինակեց Բոնի Անուանութիւնը (Le Mariage forcé), 1 արար, եւ Եղիսի Իշխանուհին (La Princesse d'Elide), 5 արար պարանցիկ-կատակերգութիւնը: 1665 ին, յանդգնօրէն ձեռնարկեց գրելու Տօն Ժուանը կամ Բիեռի Խնջոյքը (Don Juan ou le Festin de Pierre), 5 արարով, տարօրինակ եւ խորթաւիանց աշխատասիրութիւն մը զոր գրեց իր ընկերներուն

խնդրանքին վրայ, մրցելու համար նոյն նիւթին վրայ գրուած կատակերգութեան մը դէմ, որ շատ հանդիսատես կը բաշէր կը տանէր մրցակից թատրոն մը.

Մօլիէռի կատակերգութիւնը փիլիսոփայական լայնութիւն մ'ունի որ կարգապահութեան եւ կանոնապաշտութեան իր դարուն մէջ հասկըցող չգտնուեցաւ, քիչ յաջողութիւն ունեցաւ եւ նոյն իսկ իբր ամբարիշտ ամբաստանուեցաւ: Սէրը Բժիշկ (l'Amour médecin), 3 արարով պարանցիկ - կատակերգութիւնը, իր առաջին գործն եղաւ որուն մէջ Համալսարանի Կանառին դէմ պատերազմ հրատարակեց եւ իր կեանքին մինչեւ վերջն ալ շարունակեց այդ պայքարը: Այս գործը գրեց 1665 ին՝ իսկ 1666ին Մատրոսեացը (Misanthrope), 5 արար, Ականայ Բժիշկը (Médecin malgré lui), 3 արար, Մելիկերս (Mélécerte) դիւցազնական հովուերգութիւնը 1 արար եւ Կասկերգական հովուերգութիւն մը, Սէն-ժէռմէնի տօնին համար. 1667 ին ալ՝ Սիկիլիացին կամ Սէրը Նիարից (Le Sicilien ou l'Amour peintre), 1 արարով պարանցիկ կատակերգութիւնը, որ արդի կատակերգական օրէրաններուն նախնական տիպարն եղաւ:

Մօլիէռ արդէն ծաղկած էր կեղծաւորութիւնը Տօն Ժուսանի նկարագիրի բազմապատիկ

փոխակերպութիւններէն մէկուն մէջ, բայց այդ տգեղ մոլութիւնը, Ժ. Ղարու այդ ծածուկ վէրքը արժանի էր աւելի ուժգին հարուածի մը եւ ամբողջ երկասիրութեան մը լիակատար ընդլայնումին, որուն ձեռնարկեց 5 արարով Խաբէքան կամ Կեղծաւորը (l'Imposteur ou le Tartufe) մեծ կատակերգութեան մէջ: Այս երկը թէեւ 1664 ին գրեց, բայց անոր մէկ քանի մասերը միայն ներկայացուեցան թագաւորին առջեւ, իսկ հասարակութիւնը անոր ծանօթացաւ հագիւ թէ 1667 ին եւ անմիջապէս արգելուեցաւ անոր ներկայացումը, շնորհիւ գաղտնի միաբանութեանը արքայական կեղծաւոր պաշտօնատարներուն, որոնք իրենց կենդանի պատկերները կը տեսնէին անոր մէջ: Սակայն Լուի Ժ. Էնծ թագաւորը զրպարտութեանց եւ թշնամութեանց դէմ պաշտպանեց Մօլիէռը, արգելքը վերցուց եւ այս կերպով ինքն ալ ծաղկեց կեղծաւորութիւնը, որ ստուերի մէջ կը գործէր իր շուրջը, պատուեց ճշմարտութիւնը եւ յաւիտենական անմահ բարոյականը:

Մօլիէռ 1668 ին գրեց 3 արարով դիցաբանական կատակերգութիւն մը, Ամփիտրիոնը (Amphitryon) ուր լաւագոյն կերպով պայքարեցաւ Պղաւտոսի դէմ: Նոյն տարին ներկայացուց Նաեւ Ժօրժ Տանկին կամ Շիփրած Ամուսինը (George

Dandin ou le Mari confondu), 3 արար, եւ Կծծին (l'Avare), 5 արար, որուն մէջ դարձեալ կը հետեւի Քրիստոսէ 250 տարի առաջ ապրող լատին կատակերգակ բանաստեղծ Պիլատոսի հետքերուն եւ կը գլէ կ'անցնի զայն: Սակայն Մօլիէրի այս երկասիրութիւնը մեծ յաջողութիւն չգտաւ, որովհետեւ արծակ գրուած էր. Նոյն հանգամանքը վնասած էր նաեւ Տօն Ժուանի, քանի որ Նոյն ատենները թատերական երկերը բանաստեղծութիւն կը նկատուէին եւ հասարակութեան մէջ այն նախապաշարումը կը տիրէր թէ մեծ կատակերգութիւն մը անպատճառ ոտանաւոր գրուած ըլլալու էր, ատոր համար, մինչեւ իր Տօն Ժուանը, Մօլիէր միշտ ոտանաւոր կը գրէր, բացառութիւն ըլլալով մէկ քանի փոքր երկասիրութիւններ զորս անհետեւանք կը նկատէր, ինչպէս Պաճուճագար Ծաղրեյիւնը, Կիճեռու Դպրոցին ֆենտրիսականը, Վերայի Յանկարծեղը, Բոնի սեռսնութիւնը եւ Ժօրժ Տանկէն: Այսու հանդերձ յարատեւեց արծակ գրելու այն նիւթերը զորս բարձր կատակերգութիւն չէր նկատեր եւ երկասիրեց, 1669 ին, Միսիս Բուրսօնագը (Monsieur de Pourceaugnac), 3 արար, 1670 ին, Մեծաշուք Սիրամանները (les Amants magnifiques), 5 արար, որ իր հանճարին մէկ սխալը կը նկատուի: Դարձեալ 1670 ին, Ազնուա-

կան Բաղինին (le Bourgeois gentilhomme), 5 արարով պարանցիկ կատակերգութիւնը, ուր մեծ ճարտարութեամբ դէմ յանդիման կը հանէ ծաղրելի քաղքենին եւ, մինչեւ իսկ խաբէութեամբ գողութեան զիջանելու աստիճան ապականուած ազնուականը:

Մօլիէր, 1671 ին, Գօռնէյի եւ Քինոյի հետ աշխատակցեցաւ ազատ ոտանաւորով եւ 5 արարով Փսիքի (Psyché) պարանցիկ կատակերգութեան: Նոյն տարին դարձեալ արծակ գրեց Մփաբէին Նեկոսթիւնները (les Fourberies de Scapin), 3 արարով կատակերգութիւնը եւ Էսքարպանէ Կոմտէսին (la Comtesse d'Escarbagnas) 1 արարով զաւեշտը: Իսկ 1672 ին ոտանաւոր գրեց աւելի բարձր սեռէ 5 արարով կատակերգութիւն մը, Դիսոն Կիւները (les Femmes savantes), որով վերստին ձեռք կ'առնէ իր Պաճուճագար Ծաղրեյիւնը կատակերգութեան գաղափարը եւ գերընտիր ուրախութիւնով, ճաշակով եւ ուժգին տրամաբանութիւնով կ'ընդլայնէ, կը բարձրացնէ ու կը փոխակերպէ զայն: 1673 ին, յոգնութենէ պարտասած, ընտանեկան վիշտերէ կրած, արծակ կը գրէ իր վերջին երկը, պարանցիկ կատակերգութիւն մը, Երեւակայական Հիւանդը (le Malade imaginaire), անբաղդատելի եւ անհամեմատ երգիծական զաւեշտ մը, որուն

մէջ սակայն աշխարհահռչակ բանաստեղծը գոգ-
ցեա կը զգայ իր մօտալուտ վախճանը եւ ասիկա
կը զգացնէ իր այդ երկին մէջ տխուր եւ վշտալի
մտածումներով: Այս երկը ներկայացուեցաւ
Բարեկենդանի միջոցին եւ զլիաւոր դերը կը
խաղար ինքը՝ Մօլիէռ: Չորրորդ ներկայացումի
նախօրեակին Մօլիէռ այնքան յոգնած էր որ
իրեն խորհուրդ տուին ներկայացումներն ընդ-
հատելու, բայց ինք այդ ընդհատումը փաստա-
բեր նկատեց դերասաններուն համար, զորս
կ'ապրեցնէր իր կրկին տաղանդներուն շնորհիւր,
եւ որովհետեւ զանոնք իր զաւակներուն նման
կը սիրէր, ուստի անոնց համար իր անձն իսկ
զոհել յանձն առաւ եւ ուզեց խաղը շարունակել:
Իր մասին յայտնուած երկիւղն աւելի քան ար-
դարացի էր եւ ներկայացումը վերջանալու մօտ,
երբ juré բառը կ'արտասանէր, ջղած գութենէ
բռնուեցաւ եւ արիւնը խեղդեց զինքը. առին
տարին զինքը եւ գիշերը մեռաւ 51 տարեկանին,
իր քովն ունենալով երկու գթութեան քոյրեր,
զորս նոյն օրն իսկ իր տունը հիւրընկալած էր,
որովհետեւ իր կեանքին տեւողութեանը միշտ
գթութիւն ու ողորմասէր եղած էր: Իր այրին, Առ-
մանտ Պէժառ բաւական դժուարութիւն կը-
րեց արտօնութիւն ստանալու համար որ
Մօլիէռ գիշերանց թաղուի Սէն-Փօզէֆի
գերեզմանատան մէջ:

Մօլիէռ միակ աղջիկ մ'ունէր, որ ամուս-
նացաւ Թագաւորին ակոռապետ Մ. տը Մօնթա-
լանի հետ, եւ մեռաւ անզաւակ:

Մօլիէռ թողած է 30 երկասիրութիւններ,
զորս գրած է 20 տարիներու ընթացքին եւ ո-
րոնց 14 ը ոտանաւոր գրուած է, 7 ը 5 արարնոց
ըլլալու պայմանաւ:

Միանգամայն հեղինակ, դերասան եւ խմ-
բապետ, Մօլիէռ չափազանց բեղմնաւոր կեանք
մ'ունեցաւ, առանց սակայն իր հանճարէն բան
մը կորսնցնելու, որովհետեւ իր գործերէն ո՛չ
մին միւսին կը նմանի: Բարձր կատակերգու-
թեան կարգին իր գլուխ գործոցներն են. Կեղ-
ծաւորը, զոր գրեց 42 տարեկանին, Մարդասեացը՝
44 տարեկանին, Ագահը՝ 46 տարեկանին, եւ
Դիստոն Կիները՝ 50 տարեկանին:

Մօլիէռ նկարած է քաղքենի եւ ազնուական
դասակարգերը, վաճառորդները, բժիշկները,
նօտարները, զաւառացիները, խմաստակները,
պոռոտախօսները, պարծենկոտները, խարդախ-
ները, նենգամիտները, սպասուհիները, սպասա-
ւորները եւ տանտէրերը, վերջապէս ծաղկած է
կեանքի մէջ ամէն պակասութիւնները, ինչպէս
կեղծաւորութիւնը, անկրօնութիւնը, ագահու-
թիւնը, շռայլութիւնը, տկարութիւնը, նախանձը
եւ ցոփութիւնը, ինչպէս նաեւ ամուսնութիւնը

իր բոլոր խութերովը: Անիկա պատկերացուց սէրը իր ամէն գոյներովն եւ ամէն տարիքներու մէջ, ամէն աստիճաններու եւ ամէն պայմաններու մէջ:

Վերջապէս իր տաղանդին ճկունութիւնը ցոյց տուած է որքան իր զաւեշտներուն, նոյնքան եւ աւելի չափով ամենէն լուրջ կատակերգութիւններուն մէջ, ճաշակն ազնուացնելով եւ բարոյականը բարձրացնելով: Ինքնամիտի, երազկոտ, մանուաւնդ խորաթափանց դիտող հանճար մըն էր. սքանչելի է մանաւանդ իր ողջմտութիւնը, ներողամտութիւնը, գաղափարներու սահմանաւորումը եւ զգացումներու կատարեալ բնականութիւնը: Առանց իր անձնականութիւնը խառնելու իր երկերուն մէջ, անիկա կը խօսեցնէ իր ստեղծած անձերը, որոնք կը գործեն նոյնպէս, եւ այս մասին ան գերազանցած է Արիստոփանը, թէեւ քաղաքական կատակերգութիւն չէ ըրած եւ միայն սկզբունքներու համար խանդավառուած է:

Իր երկերուն նման իր ապրելակերպին մէջ ալ շատ պարզ եղած է եւ իրեն թշնամի եղած են միայն անոնք որ ձաղկուած են իր գրիչովն: Իբր արծակագիր, Մօլիէր նոյնպէս բարձր դիրք մը կը զբաւէ Ֆրանսական գրականութեան

մէջ, իր ոճին նշանաւոր յստակութեան, ճշգրտութեան եւ կորովին բերմամբ:

Աւանդաբար ծանօթ է թէ Մօլիէր Լաֆօնէ անուն իր պառաւ սպասուհիին տպաւորութիւնները կ'ուզէր ճասկնալ եւ ըստ այնմ կը շարադրէր իր երկերը: Ասիկա ապացոյց մըն է թէ անիկա միշտ ճշմարիտը կ'որոնէր եւ մեծ վստահութիւն ունէր ժողովուրդին բնագոյումին վրայ, որ երբեք չխաբեց զինքը:

Մօլիէր Ակադեմիոյ անդամ չկրցաւ ըլլալ, կատակերգակ դերասանի իր արուեստը արգելք եղաւ ատոր, բայց իր մահէն մէկ տարի աւելի ետքը, 1778 ին, Ֆրանսական Ակադեմիան փորձեց դարմանել այդ անդամանելի անարդարութիւնը եւ իր ժողովասրահին մէջ անոր կիսանդրին զետեղեց տակը սա արծանագրութիւնով.

Ոչինչ կը պակսի իր վատիկն. ինք եր ուր կը պակսուի մերիկին:

Բարիզ քաղաքը 1844 ին, Ռիշըլիէօ փողոցը, այն տանը մօտ ուր մնուած էր Մօլիէր, կանգնեց իրեն նուիրուած յիշատակարան աղբիւր մը, գոր կառուցած է ճարտարապետ Վիսքօնթի եւ որուն վրայ գտնուող Մօլիէրի անագապղինձէ արծանը շինած է արծանագործ Սէօն:

Մօլիէրի գործերը տպագրուեցան իր կեն-

դանութեանը, 1666 թուականին իսկ, Կապր. Բի-
նէի կողմէ երկու հատորներու մէջ, բայց բնա-
կանաբար անկատար կերպով: 7 հատորով տը-
պագրութիւն մըն ալ հրատարակեց Գլ. Պարպէն
1673 ին, երբ մեծ վարպետը տակաւին կենդանի
էր: Իսկ այնուհետեւ բազմաթիւ տպագրութիւն-
ներ ունեցած են իր անմահ երկերը եւ աշխարհի
ամէն լեզուներուն թարգմանուած են:

Մօլիէռի կենսագրութիւնը ներկայացնող
կամ անոր գործերուն վերլուծումն ու քննա-
դատականն ընող անհաշիւ երկասիրութիւններ
հրատարակուած են եւ նոյն իսկ 1879 էն սկսելով
մինչեւ մեր օրերը Moliériste անունով եւ
Ֆրանս. Գօմէտիի դիւանապահ Մօնվալի տնօ-
րէնութեամբ մասնայատուկ թերթ մը կը հրա-
տարակուէր մեծ երգիծաբանին կեանքն ու
երկերը լուսաբանող:

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ „ՆՈՐ ԱՅԳ”

Թիւ

- 1 ԵՐԱԶՄԱՆ (Սպասած)
- 2 ԳԱՂՏՆԻՔ ՆԻԻ-ԵՈՐՔԻ (Մանդոյ սակ)
- 3 Ո՛Վ ԷՐ ՄՕԼԻԷՐ 100 փր.

ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ակնցի Հանի աղան	Յ. Յ. Ամիրենց	40	դրու
Արեթն մալ աղան		15	»
» » »	Հայասառ քուրբերեն	25	»
Ասիացի Սափրիչը	Յ. Պապեսեան	10	»
Ամերիկահայ փեսացուն կամ Տայր	Կարապետ	25	»
Բարեկենդանի անկուսիները		15	»
Դղումի վանառականը		15	»
Շրանոս աղբար	Տ. Փափագեան	25	»
Շրկու խուլեր	Մօլիեր	15	»
Թիֆ քաֆ		10	»
Կրկ սփառք կամ Մասս մեջն է	Ն. Թօլանեան	50	»
Մարիամ Մագրաղենացի		50	»
Սասանա		10	»
Սիփօք		5	»
Գողը	Տ. Միրքո	15	»

Յ. Աբրահամեան գրասունը կը հայրայրէ ամեն
սեսակ հայերէն գրքեր. դպրոցական, վիրական, բաւե-
րական, պատմական, բանաստեղծական, եւայլն եւայլն:

Հասցէ՝

ՅԱԿՈԲ ԱՐՐԱ ՀԱՄԵԱՆ

Կ. Պօլիս Պապը Ալի. Բէշիա Էֆէնտի խան

